

АРТЪР КЛАРК СРЕЩА С МЕДУЗА

Превод от английски: Венелин Мечков, 1998

chitanka.info

1. НЕЗАБРАВИМ ДЕН

„Кралица Елизабет“ бе на три мили над Големия каньон и се движеше с приятната скорост от сто и осемдесет мили в час, когато Хауърд Фалкън забеляза приближаващата се отдясно филмираща платформа. Очакваше я — тази височина не бе позволена за никакво друго летателно устройство — но не се зарадва на компанията ѝ. Не ще и дума, че приветствуваше всички прояви на обществен интерес, обаче му се искаше небесата да бяха колкото се може по-малко натоварени. В края на краищата, бе първият човек в историята, който щеше да управлява кораб, дълъг три четвърти от миля...

Досега изпитателният полет преминаваше прекрасно. Смешно наистина, но единственият проблем се оказа стогодишният самолетносач „Председателят Мао“, взет под наем от морския музей в Сан Диего, за да се използва за спомагателни операции. Само един от четирите реактора на „Мао“ все още работеше и старият ветеран не можеше да достигне скорост, по-голяма от тридесет възела. За щастие, скоростта на вятъра при морското равнище не доближаваше и половината от тази цифра, така че не бе трудно да се поддържа безветрие върху палубата му. Наистина, имаше и няколко тревожни мига по време на поривите на вятъра, но когато свързващите въжета бяха отпуснати, големият дирижабъл плавно се издигна във въздуха. Вертикално, сякаш се движеше в невидим асансьор. Ако всичко вървеше добре, „Кралица Елизабет четвърта“ нямаше да се срещне с „Председателя Мао“ по-рано от седмица.

Всичко бе под контрол. Показанията на уредите бяха нормални. Капитан Фалкън реши да се качи горе, за да наблюдава скачването. Предаде командването на втория пилот и тръгна по прозрачния тунел, водещ към сърцето на кораба. Там, както винаги, бе за пореден път силно впечатлен от гледката на най-голямото пространство, затворено от човека.

Десетте сферични газови клетки, всяка с диаметър над сто стъпки, наподобяваха строени в редица гигантски сапунени мехури.

Здравата пластмаса, от която бяха направени, бе толкова прозрачна, че през тях се виждаше кораба по цялата му дължина. Можеше да се разгледа подробно дори и повдигащия механизъм, отдалечен от наблюдателния пункт на една трета от миля. Отвсякъде Фалкън бе обграден от носещата структура на кораба, подобна на триизмерен лабиринт. Дългите надлъжни мачти преминаваха от единия до другия край на небесния великан, а петнадесетте му различни по размери ребровидни напречни обръча имаха заслугата за неговия изящен аеродинамичен профил.

При тази ниска скорост звуците не бяха много. Чуваше се само шумоленето на вятъра от допира му с обвивката, и от време-навреме металния пукот на елементи от конструкцията, когато се променеше напрежението на отделните ѝ точки. Светлината, излъчвана от редиците лампи далеч над главата на Фалкън, не предизвикваше сенки и оставяше у него усещането, че наблюдава подводна панорама. То се подсилваше от множеството прозрачни контейнери за газ. Фалкън веднъж бе видял ято големи, но безобидни медузи да се движат безсмислено над плитък тропически риф. Пластмасовите мехури, осигуряващи подема на „Кралица Елизабет“, му напомняха за тях, особено когато променяха формата си в резултат на регулирането на налягането. Заедно с това се изменяше и излъчваната от тях отразена светлина.

Тръгна по надлъжната ос на кораба, докато стигна първия асансьор, разположен между газови клетки едно и две. Когато се запъти към наблюдателната палуба, си даде сметка, че е необичайно горещо и записа това на диктофона си. „Кралицата“ получаваше близо четвърт от подемната си сила благодарение на почти неограничените количества остатъчна топлина, произведена от нейния синтезиращ ядрен реактор. При сегашната си малка натовареност само шест от десетте газови клетки бяха напълнени с хелий, останалите съдържаха въздух. При все това, дирижабълът носеше баласт от двеста тона вода. Поддържането на висока температура в клетките обаче създаваше известни проблеми при охлаждането на преходните помещения. Очевидно, тук имаше още какво да се прави.

Когато достигна наблюдателната палуба, обяна от слънчева светлина, преминаваща през плексигласовия покрив, усети полъх от по-хладен въздух. Половин дузина работници и същият брой

помощници-свръхшимпанзета бяха заети с довършването на пода на дансинга, докато други монтираха електроинсталацията и закрепваха мебелите. Бе нещо като контролиран хаос и Фалкън почти не повярва, че всичко ще да бъде завършено за първото плаване, насрочено за след четири седмици. Това, слава Богу, не бе негов проблем. Той бе капитан на кораба, а не организатор на пътешествието.

Работниците го приветствуваха с махане на ръка, а шимпанзетата, със зъбати усмивки, когато прекоси хаоса и се озова във вече завършената Небесна зала. Това бе любимото му място. Знаеше, че когато плаванията започнеха, никога нямаше да му се наслаждава сам. Реши сега да се уедини в него поне за пет минути.

Свърза се с мостика, увери се, че всичко е наред, и се отпусна в едно от удобните въртящи се кресла. Под него, като образуваше приятна за окото заобленост, се виждаше сребърната обвивка на кораба. Фалкън се намираше на най-високата му точка и наблюдаваше огромното туловище на най-голямото плавателно средство в света. Когато това му омръзнеше, можеше да се наслаждава на фантастичната гледка, образувана от река Колорадо за половин милиард години.

С изключение на филмиращата камера, която сега се бе отместила и снимаше от ниско, той бе сам в небето. Бе синьо и празно чак до хоризонта. Фалкън знаеше, че във времената на дядо му е било изпълнено със следи от пара и дим. Но и парата, и димът сега ги нямаше. Въздушният боклук бе изчезнал заедно с примитивните технологии, които го създаваха. В днешно време пътуването на големи разстояния се осъществяваше далеч отвъд стратосферата, за да могат неговите образи или звуци да достигнат Земята. Ниските слоеве на атмосферата отново принадлежаха на птиците и на облаците. А сега, и на „Кралица Елизабет четвърта“.

Пионерите от началото на двадесети век са били прави — трябваше да се пътува именно така, в тишина и разкош, като дишаш въздуха около теб, вместо да се изолираш от него, и достатъчно близо до повърхността, за да се наслаждаваш на вечно променящата се красота на земята и морето. Дозвуковите реактивни пътнически самолети от 1980-те години, изпълнени със стотици пътници, наблъскани в редици по десет, въобще не можеха да мечтаят за днешното удобство и комфорт.

Разбира се, „Кралицата“ никога нямаше да бъде евтин транспорт. Дори и да се произведяха други кораби като нея, само малка част от двеста и петдесетте милиона жители на Земята щяха да са в състояние да си позволят лукса на едно такова безмълвно плъзгане по небесата. Едно спокойно и процъфтяващо глобално общество обаче можеше да си позволи такива прищевки, а и се нуждаеше от тях най-малко заради новостта им. На Земята имаше поне милион души с чист доход от над хиляда нови долара годишно, така че „Кралицата“ нямаше да остане без пътници.

Джобният комуникатор на Фалкън изпиука. Обаждаше се вторият пилот.

— Готов ли сте за скачването, капитане? Вече разполагаме с всички необходими данни и хората от телевизията са нетърпеливи.

Фалкън погледна към филмиращата платформа, доближила се на десетина от миля и изравнила скоростта си с неговата.

— Добре — отговори. — Действуй, а аз ще гледам оттук.

Прекося отново деловия хаос и зае удобна позиция за наблюдение. Усети промените във вибрацията под краката си, но когато достигна другия край на залата, корабът вече бе неподвижен. Отключи вратата и излезе на малката външна площадка на края на палубата. Тук можеха да се съберат не по-малко от 5–6 души. Само нисък парапет ги делеше от големия корпус на кораба и от земята, разположена на хиляди стъпки под него. Мястото осигуряваше прекрасна гледка. Там всеки щеше да бъде в безопасност, дори и когато корабът се движеше бързо, тъй като му правеше завет големият заден мехур на наблюдателния мостик. При все това, не бе предвидено пътниците да имат достъп до него. Имаше опасност да получат главозамайване от височината.

Люковете на предния товарен отсек бяха вече отворени и зееха като гигантски капани. Филмиращата платформа кръжеше в близост до тях и се подготвяше за спускане. В близките години с дирижабъла щяха да бъдат превозени хиляди пътници и тонове товар. „Кралицата“ рядко щеше да слиза до плаващата си база на морското равнище.

Внезапен порив на вятъра го удари в лицето и той силно стисна парапета. Големият каньон се славеше с лошите си вихрушки, макар и Фалкън да не ги очакваше на тази височина. Без да се тревожи, съсредоточи вниманието си върху снижаващата се платформа,

разположена вече само на сто и петдесет стъпки над кораба. Знаеше, че висококвалифицираният оператор, контролиращ летателното устройство с дистанционно управление, бе извършвал тази маневра поне дузина пъти. Бе недопустимо да му причинява някакви затруднения.

Въпреки това, реакциите му бяха някак си забавени. Последната вълна на вятъра бе отнесла платформата към отворения люк. Пилотът би могъл да коригира движението ѝ по-рано. Дали пък нямаше проблем с управлението? Това бе малко вероятно, апаратите разполагаха с многократно осигуряване и множество дублиращи защитни системи. Произшествията с платформи бяха съвсем малко.

Тя обаче отново се понесе наляво. Дали пък пилотът не беше пиян? Колкото и невероятна да изглеждаше тази възможност, Фалкън за миг я допусна. Сетне се присегна към микрофона си.

Още веднъж усети поредния неочакван изблик на вятъра в лицето си. Не му обърна внимание, тъй като бе вперил ужасен поглед в платформата. Намирацията се някъде далеч от него оператор правеше отчаяни усилия да овладее управлението ѝ чрез уравнивяване на тягата на двигателите. Получаваше се нещо по-лошо. Тъгълът ѝ се изменяше. Достигна двадесет градуса, четиридесет, шестдесет, деветдесет...

— Премини на автоматично управление, глупако! — изкрещя Фалкън в микрофона. — Ръчното не работи!

Платформата се обърна по гръб. Реактивните двигатели вече не я задържаха, и бързо я понесоха надолу. Внезапно те се превърнаха в съюзници на гравитацията, която досега се опитваха да неутрализират.

Фалкън така и не чу удара, макар и да му се стори, че го усети. Вече се бе устремил към асансьора, който щеше да го отведе до мостика. Разтревожените работници го попитаха какво се е случило. Щяха да изминат месеци, преди самият той да узнае отговора.

Тъкмо встъпваше в асансьора и реши да не го ползува. Ами ако откажеше електрозахранването? По-добре да не рискува, макар и да загуби ценно време. Бързо се завъртя по спираловидното стълбище, до люка.

На половината път спря за миг, за да огледа щетите. Проклетата платформа беше минала направо през кораба и бе разрушила две от газовите клетки. Пластмасовите им обвивки вече омекваха. Загубата на

подемна сила не го тревожеше — можеше да се изхвърли баласта, стига останалите осем мехура да бяха в исправност. Повече го плашеше възможността от увреждане на носещата конструкция. Вече чуваше как огромната структура стене и протестира срещу ненормалното натоварване. Силата на подема сама по себе си вече не бе достатъчна — ако тя не бе разпределена равномерно, корабът щеше да счупи гръбнака си.

Тъкмо тръгна да слиза отново, когато едно свръхшимпанзе, пищящо от ужас, се спусна по шахтата на асансьора с невероятна бързина. Летеше по външната част на конструкцията. Клетото ужасено животно бе разкъсало фирмената си униформа, може би при подсъзнателен опит да се завърне към свободата на своите прадеди.

Фалкън, който продължаваше да слиза с максимална скорост, с безпокойство наблюдаваше приближаването му. Едно уплашено шимпанзе бе силно и потенциално опасно животно, особено ако страхът надвиеше дресировката му. Когато то го достигна, започна да произнася наниз от несвързани думи. Фалкън успя да различи само една — „шефе“. Дори и изплашено, то се обръщаше към хората за напътствие. Стана му жал за клетото същество, замесено в предизвикана от хората злополука, която не можеше да разбере и за която не носеше отговорност.

Шимпанзето спря срещу него, от другата страна на решетката. Нищо не можеше да му попречи да го достигне, стига да пожелаеше. Лицето му бе само на инчове от неговото и той усети ужаса в погледа му. Никога преди това не бе разглеждал шимпанзе толкова отблизо. Фалкън почувства странната смесица от близост и неудобство, присъща на всички хора, когато гледат назад във времето.

Присъствието му, изглежда, бе успокоило животното. Фалкън посочи с ръка палубата и каза отчетливо, „Върви! Върви!“ За негово облекчение, шимпанзето го разбра. Отвърна му с гримаса, навярно замислена като усмивка, и веднага тръгна обратно по пътя, откъдето бе дошло. Фалкън му бе дал най-добрия възможен съвет. Ако на борда на „Кралицата“ останеше безопасно място, щеше да бъде в тази посока. Служебните му задължения обаче го отведоха в противната.

Почти бе достигнал долния етаж, когато се чу звукът на разкъсан метал, носът на кораба се насочи надолу и енергозахранването спря. Все още обаче имаше видимост, тъй като

слънчевите лъчи свободно проникваха през отворения люк и големия процеп, предизвикан от аварията. Преди много години, Фалкън, застанал в голяма катедрала, бе наблюдавал как светлината преминава през украсените с цветни стъклописи прозорци и образува пъстри петна върху древните плочи. Слънчевият лъч, преминаващ през разрушения корпус високо над него, го върна към този спомен. Сега се намираше в метална катедрала, падаща от небето.

Когато достигна мостика, се ужаси, констатирайки колко близо е земята. Само на три хиляди стъпки под него стърчаха красивите и смъртоносни зъбери на каньона, а червените мътни води продължаваха да си пробиват път в миналото. Никъде не се виждаше място, където такъв голям кораб като „Кралицата“ да може да се приземи меко.

Без да каже дума, Фалкън седна в пилотското кресло и пое контрола — доколкото оставаше някакъв контрол. От таблото научи всичко, което му бе необходимо. Думите бяха излишни. Чу как радистът започна да докладва нещо. По това време всички новинарски канали на Земята бяха заети. Журналистите щяха да бъдат много огорчени. Една от най-зрелищните катастрофи в историята нямаше да бъде филмирана. Последните мигове на „Кралицата“ нямаше да изпълнят със страх и ужас милиони хора, за разлика от катастрофирания век и половина преди това „Хинденбург“.

Повърхността бе вече само на хиляда и седемстотин стъпки и продължаваше да се доближава, макар и бавно. Досега Фалкън не бе използвал пълната тяга, тъй като се бе побоял да не доразруши и без това разбитата конструкция. Обаче вече нямаше избор. Вятърът тикаше кораба към един завой на каньона, където реката, разделяна от висока клинообразна скала, наподобяваше носа на дъвен, превърнал се вече във вкаменелост кораб. Продължеше ли в тази посока, „Кралицата“ щеше да кацне на това триъгълно плато и най-малко една трета от корпуса ѝ щеше да остане да стърчи в празното пространство и да се разчупи като прогнило дърво.

Някъде далеч от него се чу познатото бучене на страничните турбини, което заглуши шумовете, издавани от късация се метал и изтичащия газ. Корабът се залюля и започна да се извъръща. Скърцането на разцепващите се метални конструкции, стана непрекъснато. Фалкън стрелна с поглед таблото и разбра, че току-що се е разкъсала и клетка номер пет.

Повърхността се намираше вече само на броени ярдове. Дори и сега не бе в състояние да установи дали маньовърът му ще успее. Постава турбините във вертикално положение, за да отслаби в максимална степен силата на удара.

Сблъсъкът сякаш бе безкраен. Не бе силен, а просто продължителен. Фалкън остана с чувството, че цялата вселена се стоварва върху него.

Звукът на късация се метал се приближи, сякаш някое голямо животно си проправяше път през умирация кораб.

Таванът се стовари върху пода и затисна Фалкън като в менгеме.

2. „ЗАЩОТО СЪЩЕСТВУВАТ“

— Защо искаш да отидеш на Юпитер?

— Когато попитаха Спрингър защо иска да отиде на Плутон, той отговори „Защото съществува“.

— Благодаря. Сега ни кажи истинската причина.

Хауърд Фалкън се усмихна. Само тези, които го познаваха добре, бяха в състояние да разберат това. Един от тях бе Уебстър. Двадесет години бяха работили заедно върху едни и същи проекти. Заедно бяха споделяли победите и пораженията, включително и най-голямото от последните.

— Е, изразът на Спрингър все още е валиден. Досега сме кацали само върху планети от земен тип, но никога върху газови гиганти. Те си остават единственото предизвикателство към нас в Слънчевата система.

— И то скъпо предизвикателство. Имаш ли представа за цената?

— Донякъде. Ето предварителните ми изчисления. Не забравяй, че не става дума за еднократна мисия, а за изпробването на транспортна система. Ако опитът бъде успешен, ще може да се използва многократно. И ще ни проправи път не само към Юпитер, а към всички газови гиганти.

Уебстър погледна цифрите и подсвирна от удивление.

— А защо да не започнем с една по-лесна планета? Уран, например? Гравитацията е два пъти по-малка, също и скоростта на отделяне от планетата. И времето там е по-спокойно, ако изобщо можем да говорим за време.

Уебстър очевидно си бе приготвил домашното. Не случайно бе ръководител на отдела за дългосрочно планиране.

— Защото от това няма да се спестят много пари, стига да отчетеш по-голямото разстояние и проблемите със снабдяването. При Юпитер ще използваме снабдителната база на Ганимед. Отвъд Сатурн би трябвало да създадем нова такава.

Това звучи логично, помисли си Уебстър. Но причината за избора на Фалкн не бе тази. Юпитер беше господарят на Слънчевата система и Фалкн не искаше да приеме по-слабо предизвикателство.

— Освен това — продължи Фалкн, — Юпитер е голям позор за научния свят. Изминаха сто години откакто открихме неговите радиационни бури, а все още не знаем какво ги поражда. Да не говорим, че Голямото червено петно продължава да е загадка. Точно поради тези причини не мога да получа необходимите средства от бюрото по астронавтика. Знаеш ли колко сонди са спуснати досега в неговата атмосфера?

— Около двеста, предполагам.

— Триста двадесет и шест само за последните петдесет години. Около четвърт от опитите са абсолютно неуспешни. Не ще и дума, че научихме много неща за планетата, но тя всъщност си остава едва докосната. Даваш ли си сметка колко е голяма?

— Повече от десет пъти колкото Земята.

— Така е. Но разбираш ли какво всъщност означава това?

Фалкн посочи големия глобус в ъгъла на кабинета на Уебстър.

— Погледни Индия. Изглежда малка. Е, ако нанесеш повърхността на Земята върху повърхността на Юпитер, ще изглежда колкото Индия.

Настъпи дълго мълчание, през което Уебстър обмисли чутото. Юпитер спрямо Земята е това, което е Земята спрямо Индия. Естествено, Фалкн съвсем умишлено бе дал най-добрия възможен пример.

Кога се бе случило това? Май преди десет години. Катастрофата бе станала преди седем години — тази дата, виж, той нямаше никога да забрави. Сиреч, три години преди първия и последен полет на „Кралица Елизабет“.

Значи преди десет години капитан, не, тогава лейтенант Фалкн, го бе поканил на тридневен полет над северните равнини на Индия, в близост до Хималаите. „Напълно е безопасно“ — му бе обещал. „Ще се откъснеш за малко от кабинета и ще разбереш за какво е цялата тази работа“.

Уебстър не остана разочарован. Ако се изключеше първото му отиване до Луната, това бе неговото най-забележително пътешествие.

И както Фалкън го бе уверил, премина съвършено безопасно. Нямаше никакви произшествия.

Бяха отлетели от Шринагар непосредствено преди зазоряване и балонът, огромен сребърен мехур, вече отразяваше първите слънчеви лъчи. Подемът бе съвършено безшумен. Отсъствуваше ревът на пропановите горелки, които някога бяха издигали балоните с горещ въздух. Цялата необходима топлина получаваша от малкия синтезиращ реактор, тежащ само двеста и двадесет фунта, поставен в отвора на балона. Докато се изкачваша, неговият лазер проблясваше десет пъти в секунда, като изгаряше и най-малките струпвания на деутериево гориво. Когато достигнеха нужната височина, щеше да намали действието си само на няколко пъти в минута, за да поддържа температурата, необходима на голямата газова торба.

Дори и на миля над повърхността, продължаваха да чуват кучешки лай, човешки говор и дрънченето на звънци. Постепенно широката и обляна от слънцето панорама около тях се уголеми. След два часа се стабилизираха на височина от три мили и често поемаха глътки кислород. Отпуснаха се и започнаха да се наслаждават на гледката. Управлението бе поето от бордовите инструменти. Те щяха да съберат цялата информация, необходима на проектантите за все още неизвестния небесен пътнически кораб.

Денят бе прекрасен. Югозападните мусони щяха да се появят едва след месец и в небето нямаше нито един облак. Времето сякаш беше спряло. Ежечасовите радиосъобщения, които прекъсваха мечтанията им, ги дразнеха. Навсякъде до самия хоризонт, а и отвъд него, се простираше безкрайна древна земя, наситена с история и изпълнена със села, ниви, храмове, езера и напоителни канали.

С известно усилие Уебстър се освободи от хипнотизиращия го спомен от преди 10 г. Оттогава бе станал привърженик на летателните апарати, по-леки от въздуха. Успя да усети и размерите на Индия, огромни дори и в един свят, който можеше да бъде обиколен за деветдесет минути. Продължи да си повтаря, че Юпитер в сравнение със Земята е това, което тя представлява спрямо Индия.

— Да допуснем, че доводът ти е основателен — каза той. — И че ще се осигурят необходимите средства. Ще ти задам друг въпрос. Кое ти дава повод да смяташ, че ще се справиш със задачата по-добре от

онези — колко бяха — триста двадесет и шест роботизирани сонди, които вече направиха това пътешествие?

— Аз съм по-квалифициран от тях и като наблюдател, и като пилот. Особено като пилот. Не забравяй, че няма човек в света, който да е летял колкото мен на апарати, по-леки от въздуха.

— Би могъл да управляваш полета в пълна безопасност от Ганимед.

— Не е там работата. Това вече е правено. Спомняш ли си кое уби „Кралицата“?

Уебстър чудесно знаеше, но не отговори.

— Продължавай — каза.

— Уби я забавеният сигнал. Онзи идиот, операторът, е мислел, че ползува местна радиомрежа. Оказа се, че случайно бил включен на спътник. Това може и да не е било негов пропуск, но е бил длъжен да го забележи. Получило се закъснение от половин секунда. При безветрие и то нямаше да е от значение. Обаче над Големия каньон тогава имаше завихряния. Когато платформата се наклони и той коригира позицията ѝ, тя вече се бе наклонила на другата страна. Опитвал ли си се да караш кола върху лош път с половинсекундно закъснение на реакцията ти?

— Не, и нямам такова намерение. Но мога да си го представя.

— Е, Ганимед се намира на един милион километра от Юпитер. Това означава шестсекундно закъснение на сигнала. Не, така няма да стане. Там е необходим контрольор на място. Човек, който да реагира на извънредните положения в реално време. Искам да ти покажа нещо. Може ли да използвам това?

— Заповядай.

Фалкън взе пощенската картичка, захвърлена върху бюрото на Уебстър. На Земята те вече бяха нещо старомодно, обаче върху тази имаше триизмерно изображение на марсианския ландшафт, и бе украсена с екзотични и скъпи пощенски марки. Пусна я да увисне вертикално между пръстите му.

— Това е стар трик, но ще ми помогне да изложа аргументите си. Постави палеца и показалеца си от двете страни на картичката, но без да я допираш.

Уебстър бе протегнал ръка, без да докосва картичката.

— Сега я хвани.

Фалкън изчака няколко секунди. После без предупреждение пусна картичката. Палецът и показалецът на Уебстър стиснаха празното пространство.

— Сега ще го повторя, за да видиш, че няма измама. Нали разбираш?

Падащата картичка се плъзна още веднъж между пръстите на Уебстър.

— А сега ти ми демонстрирай номера.

Този път Уебстър хвана картичката и я пусна без предупреждение. Едва бе започнала да пада, когато Фалкън я улови. На Уебстър дори му се стори, че чува прищракване на пръстите, толкова бърза бе реакцията на събеседника му.

— Когато лекарите ме сглобиха повторно, извършиха някои подобрения — каза Фалкън безстрастно. — Това е едно от тях, но има и други. Искам да се възползувам от тях в максимална степен. Юпитер е мястото, където мога да го направя.

Уебстър задържа няколко секунди поглед върху падналата картичка, наслаждавайки се на невероятните цветове на стръмните каменни скатове на Тривиум Шаронтис. После тихо отговори.

— Разбирам. Колко време според теб ще е необходимо?

— Ако помогнете и ти, и бюрото, и всички научни фондации, които успеем да ангажираме, бихме могли да се справим, да кажем, за три години. След това ще ни трябва поне година за опити да изпратим поне два пробни модела. И така, ако имаме шанс, пет години ще са достатъчни.

— И аз си мислех за такъв срок. Надявам се да имаш късмет, заслужаваш го. Но едно нещо няма да направя.

— Какво?

— Следващият път, когато се отправиш на пътешествие с балон, не ме очаквай като пътник.

3. СВЕТЪТ НА БОГОВЕТЕ

Падането от Юпитер V на самия Юпитер отнема само три часа и половина. Малко хора са способни да спят по време на такива страшни пътувания. Спането бе слабост, която Хауърд Фалкън презираше. Малкото му необходим сън бе често придружаван от кошмари, които времето не бе в състояние да изличи. През следващите три дни, обаче, не бе възможно да се надява на почивка, така че трябваше да си отдъхне, доколкото бе възможно, по време на дългото падане от облаците към океана, разположен на около шестдесет хиляди мили под него.

Веднага щом „Кон Тики“ се установи на орбита и компютърните данни показаха, че всичко е наред, той се подготви за своя може би последен сън. Точно, когато се понесе към чудовищната сянка на планетата, Юпитер закри малкото Слънце. Няколко минути корабът бе обвит от странна златна мараня, след това четвърт от небето се превърна в тъмночерна точка в пространството, докато останалите три четвърти бяха обсипани с ярки звезди. Колкото и надалеч да пътуваше човек в Слънчевата система, те никога не се изменяха. Същите тези съзвездия се виждаха и от Земята, в момента разположена на милиони мили разстояние. Тук единствените нови неща бяха малките бледи полумесеци на Калисто и Ганимед. Без съмнение, на небето имаше още поне дузина луни. Всичките обаче бяха твърде малки или твърде отдалечени, за да бъдат забелязани с невъоръжено око.

— Изключвам за два часа — каза той на базовия кораб, висеше на почти хиляда километра над пустинните скали на Юпитер V, надеждно укрив се в радиационната сянка на малкия спътник. Ако не ставаше за друго, то поне служеше като космически булдозер, непрестанно разчистващ заредените частици, които правеха нездравословно прекалено голямото доближаване до Юпитер. Пространството зад него бе почти свободно от радиация и един кораб можеше да акостира там в пълна безопасност, без да се бои от намиращата се наблизо невидима смърт.

Фалкън включи приспиващото устройство и съзнанието му бързо угасна, когато електрическите импулси нежно погалиха мозъка му. „Кон Тики“ продължи да пада към Юпитер и с всяка измината секунда набираше скорост под въздействието на огромното гравитационно поле. През това време Фалкън потъна в сън, свободен от всякакви сънища. Те винаги се появяваха, когато се събуждаше, а той още носеше кошмарите си от Земята.

Въпреки това, никога не сънуваше самата катастрофа, макар че често му се привиждаше ужасеното лице на уплашеното свръхшимпанзе, докато се спускаше по спираловидната стълба между отпусканите се газове резервоари. Нито едно от шимпанзетата не оживя. Тези, които не загинаха веднага, бяха така зле наранени, че се наложи да ги подложат на безболезнена евтаназия. Понякога се чудеше защо сънуваше единствено обреченото създание, което никога не бе срещал до последните минути от живота му, а не приятелите и колегите, намерили смъртта си на „Кралицата“.

Сънищата, от които се боеше най-много, винаги го навестяваха когато се връщаше в съзнание. Физическата болка бе слаба, дори не чувстваше нищо. Бе потънал в мрак и безмълвие и му се струваше, че почти не диша. А най-странно бе, че не усещаше крайниците си. Не можеше да помръдне нито ръцете си, нито краката си, защото не знаеше къде са.

Първа изчезна тишината. След часове или дни той улови слабо туптене и след дълги размисли реши, че това е биенето на собственото му сърце. Първата от многото му грешки.

По-късно започна да усеща леки убождания, да вижда искрици светлина и постепенно да чувствава натиск върху своите все още nereагиращи крайници. Едно по едно възприятията му се завърнаха, а заедно с тях, и болката. Наложил му се да започне да учи всичко отначало, като се завърне в младенческата си възраст. Макар и паметта му да не бе засегната и да разбираше какво му говорят, изминаха месеци, преди да бъде в състояние да отговори с нещо повече от повдигане на клепача. Спомни си победните моменти, когато изрече първата дума, прелисти първата страница и накрая се научи да се движи със собствени усилия. Това бе истинска победа, но подготовката ѝ му бе отнела близо две години. Сто пъти бе изпитвал завист към мъртвото свръхшимпанзе, но на самия него не му предложиха избор.

Лекарите взеха своите решения и днес, дванадесет години по-късно, той вече бе там, където нито едно човешко същество не се бе намирало досега, и се движеше по-бързо от който и да е човек в историята.

„Кон Тики“ тъкмо излизаше от сянката и зората на Юпитер образува гигантски лък от светлина, когато Фалкън бе събуден от продължителното бръмчене на алармената инсталация. Неизбежните кошмари — бе се опитал да се свърже с медицинската сестра, но нямаше сили дори да натисне бутона — бързо изчезнаха от съзнанието му. Предстоеше му най-великото и може би последно приключение в живота му.

Свърза се с контролния пункт, който вече се намирал на почти шестдесет хиляди мили от него и бързо паднаше зад кривата на Юпитер, за да съобщи, че всичко е наред. Скоростта му току-що бе преминала границата от тридесет мили в секунда — това щеше да се запише в учебниците — и след половин час „Кон Тики“ щеше да навлезе във външните слоеве на атмосферата, започвайки най-трудното спускане в цялата Слънчева система. Макар и десетки сонди да бяха устояли на този огнен ад, те представляваха солидни, яки и изпълнени с инструменти съоръжения, способни да понесат ускорение от няколкокостотин гравитации. Средните натоварвания на „Кон Тики“ щяха да бъдат от десет „g“, а върховете — от тридесет, преди да се установи в горните пластове на юпитерианската атмосфера. Фалкън започна грижливо и старателно да монтира задържащите устройства, които щяха да го закрепят към стените на кабината. Когато приключи, се бе превърнал в част от структурата на кораба.

Часовникът отмерваше оставащото време. Сто секунди до повторното влизане. За добро или за лошо, не можеше да прекрати опита. След минута и половина щеше да премине в атмосферата на Юпитер и да бъде заловен от прегръдката на гиганта.

Отброяването на оставащото време закъсняваше с три секунди. Не бе зле, като се имаха пред вид многото неизвестни. Отвъд стените на капсулата започна призрачна въздишка, която постепенно прерасна в силен рев. Шумът бе съвършено различен от този, който се раздаваше при повторното влизане в атмосферата на Земята и Марс. В разредените атмосфери от водород и хелий всички звуци се повишаваха с две октави. При Юпитер дори и гръмотевиците се чуваха като фалцет.

Успоредно със засилването на рева се увеличи и тежестта. След няколко секунди бе напълно обездвижен. Полезрението му се стесни, докато в него останаха единствено часовникът и измерителят на ускорението. Петнадесет „g“ и още четиристотин и осемдесет секунди.

Нито за миг не изгуби съзнание, но и не бе очаквал това. Следата, оставяна от „Кон Тики“ в атмосферата на Юпитер, навярно бе фантастична и дълга поне няколко хиляди мили. Петстотин секунди след навлизането ускорението намаля: десет „g“, пет, две... След малко тежестта изчезна почти напълно. Бе в режим на свободно падане и цялата му огромна орбитална скорост бе унищожена.

Усети леко потреперване, когато и последните нажежени остатъци от топлинния щит бяха изхвърлени. Беше си свършил работата и нямаше да му трябва повече. Нека Юпитер разполага с него. Разкопча всички предпазни колани, освен два и изчака автоматичният таймер да даде началото на втората и критична поредица от събития.

Не видя отварянето на първия парашут, обаче усети лек тласък и скоростта на падане незабавно намаля. „Кон Тики“ бе изгубил цялата си хоризонтална скорост и се спускаше право надолу с почти хиляда мили в час. Всичко зависеше от това, което щеше да се случи през следващите шестдесет секунди.

И вторият парашут се включи. Фалкън погледна през горния илюминатор и с огромно облекчение видя как зад падащия кораб започнаха да се раздиплят облаци от блестяща тъкан. Подобно на разцъфващо цвете, хилядите кубически ярдове на балона се разгъваха из небето и поемаха разрежения газ, докато се надуха напълно. Скоростта на падане на „Кон Тики“ намаля до няколко мили в час и се стабилизира. Сега Фалкън щеше да разполага с много време. Щяха да изминат дни, докато стигне повърхността на Юпитер.

Щеше да се озове там, дори и да не правеше нищо. Балонът отвън просто действуваше като добър парашут. Не осигуряваше подем и това не му бе по силите, тъй като газът от двете страни на обшивката бе един и същ.

Със своя неповторим и странен пукот се задействува синтезиращият реактор, който започна да изпраща потоци от топлина в разтворения над него парашут. След пет минути скоростта на падане стана нулева. След още шест корабът започна да се издига. Според

висотомера се намираше на около двеста шестдесет и седем мили над повърхността на Юпитер. Или над това, което бе прието да се смята за повърхност на Юпитер.

В атмосферата от водород, най-лекият газ, можеше да плава само един вид балон — зареденият с нагорещен водород. Докато реакторът боботеше, Фалкън имаше възможност свободно да се носи по въздушните течения на един свят, способен да побере сто Тихи океана. След като прекоси близо триста милиона мили, „Кон Тики“ най-сетне оправда названието си. Беше въздушен сал, носен от теченията на юпитерианската атмосфера.

Макар и пред него да се простираше един цял нов свят, измина повече от час, преди Фалкън да успее да огледа панорамата. Първо тества всички системи на капсулата и провери как реагира на контролните команди. Предстоеше му да разбере колко допълнителна топлина е необходима за постигането на определена скорост на подем и колко газ да изпусне, за да се снижи. Най-важен проблем бе устойчивостта. Трябваше да настрои дължината на кабелите, свързващи капсулата му с огромния крушовиден балон така, че да премахне всякакви вибрации и да постигне възможно най-плавен полет. Досега имаше късмет. На тази височина вятърът бе постоянен и доплеровият измерител на невидимата повърхност сочеше, че скоростта му е от двеста и седемнадесет мили и половина в час. Доста скромно за Юпитер. Самата скорост, разбира се, не бе важна. Истинската опасност представляваха завихрянията. Тук бяха наблюдавали ветрове, движещи се с над хиляда мили в час. Попаднеше ли на такива места, щяха да го спасят единствено сръчността, умениято и бързата реакция — качества, които все още не можеха да се програмират в компютрите.

Чак когато с удовлетворение установи, че е в състояние да контролира своя странен летателен апарат, Фалкън обърна внимание на съобщенията на контролния център. След това разположи на различни места сандъците с инструментите и задейства уредите за взимане на проби от атмосферата. Капсулата заприлича на доста небрежно украсена коледна елха, но продължи да се движи плавно по ветровете на Юпитер и да излъчва потоци информация до записващите

устройства на издигнатия високо над нея кораб. Най-сетне, Фалкън можеше да се огледа...

Това, което видя, бе неочаквано и дори малко разочаровашо. Ако ставаше дума за мащабите, все едно, че плуваше над обикновени земни облаци. Хоризонтът изглеждаше на нормално разстояние. Нямаше никакво усещане, че се намира на свят с диаметър, единадесет пъти по-голям от земния. След това погледна инфрачервения радар, сканиращ слоевете атмосфера под него, и разбра колко много го лъжат очите.

Облачният слой, който му се струваше, че се намира на три мили, всъщност бе отдалечен на тридесет и седем мили. И хоризонтът не бе да е на сто двадесет и пет мили, а на хиляда и осемстотин.

Бяха го подвели кристалната прозрачност на атмосферата от водород и хелий и огромната крива на планетата. Тук бе по-трудно да се определят разстоянията, отколкото на Луната. Очевидно всичко, което виждаше, трябваше да бъде умножено най-малко по десет.

Това бе лесна работа и всъщност бе редно да е подготвен за нея. Въпреки всичко, бе много смутен. Струваше му се, че не Юпитер е голям, а че самият той се е смалил десет пъти. Може би след време щеше да свикне с нечовешките мащаби на този свят, обаче когато погледна невероятно отдалечения хоризонт, му се стори, че вятър, постуден от атмосферата около него, вледенява душата му. Въпреки всичките му доводи, това място вероятно никога нямаше да бъде подходяща среда за човека. Нищо чудно той да се окажеше не само първият, но и последният, прекосил облачната покривка на Юпитер.

Небето над него бе почти черно, ако се изключеха няколко амонячени облачета, намиращи се на около дванадесет мили над капсулата. Там горе бе студено, почти като в космоса. При спускане обаче налягането и температурата бързо се увеличаваха. На равнището на „Кон Тики“ температурата бе петдесет градуса под нулата, а налягането — пет атмосфери. На шестдесет и пет мили по-ниско температурата щеше да бъде като тази на Земята при екватора, а налягането — като на дъното на някое от по-плитките земни морета. Идеални условия за живот...

Една четвърт от краткия юпитериански ден вече бе изминала. Слънцето бе извървяло половината си път върху небосвода, но светлината върху плътната облачна покривка бе някак си слаба.

Допълнителното разстояние от триста милиона мили бе отнело на Слънцето цялата му мощ. Макар и небето да бе ясно, Фалкън установи, че възприема деня като много мрачен. Преминаването към мрака при свечеряването щеше да стане бързо. Макар и да бе сутрин, във въздуха витаеше нещо като есенен здрач. Разбира се, на Юпитер нямаше есени. Тук въобще нямаше сезони.

„Кон Тики“ се бе озовал в самия център на екваториалната зона, най-безцветната част на планетата. Морето от облаци, простиращо се до хоризонта, имаше бледорозов цвят. Не се виждаха жълтите, тъмнорозовите и дори червени дъги, които опасваха Юпитер на други географски ширини. Голямото червено петно, най-зрелищната част на планетата, бе разположено на хиляди мили на юг. Голямо бе изкушението да се направи опит за спускане там, обаче южните тропически смущения бяха необичайно активни и теченията достигаха скорост от над деветстотин мили в час. Щеше да бъде много рисковано да се насочиш към водовъртеж, образуван от неизвестни сили. Голямото червено петно и неговите тайни щяха да изчакат следващите експедиции.

Слънцето, движещо се по небосвода два пъти по-бързо, отколкото на Земята, вече близо до зенита си, бе засенчено от голямото сребърно кълбо на балона. „Кон Тики“ продължаваше да се носи в западна посока с постоянна скорост от двеста и седемнадесет мили и половина в час, за което свидетелствуваше обаче единствено радарът. Винаги ли бе така спокойно тук? Излизаше, че учените, които говореха така компетентно за парадоксите на Юпитер и предсказаха, че екваторът щеше да бъде най-тихото място, очевидно си разбираха от работата. Фалкън изпитваше дълбок скептицизъм към всички тези прогнози и се съгласи с един необичайно скромнен учен, който съвсем открито призна, че няма специалисти по Юпитер. Е, поне до края на този ден вече щеше да има един.

Стига да успееш да оцелееш дотогава.

4. ГЛАСОВЕТЕ НА ГЛЪБИНИТЕ

През първия ден Бащата на боговете му се усмихна. Тук, на Юпитер, бе така спокойно, както преди години над северна Индия, която прекоси заедно с Уебстър. Фалкън разполагаше с достатъчно време, за да усъвършенствува уменията си, и искаше „Кон Тики“ да се превърне в продължение на собственото му тяло. Подобен късмет му се стори прекалено голям и се замисли за цената, която би трябвало да плати за него.

Петте часа дневна светлина почти изтекоха. Облаците под него бяха изпълнени със сенки, които им придаваха по-солиден вид от този, който имаха, когато бяха осветени от слънчевите лъчи. Багрите на небето бързо изчезнаха, освен в западната си част, където върху хоризонта започна да се образува ивица с тъмнопурпурен цвят. Над нея се виждаше тънкия полумесец на една от близките луни, бледа и обезцветена на фона на черното небе.

Със скорост, забележима с просто око, Слънцето се скри зад разположения на хиляда и осемстотин мили хоризонт. Появиха се легиони звезди. Прекрасната звезда-вечерница, Земята, оказала се на самата граница на здрачаването, му напомни колко е далеч от дома. Сетне последва Слънцето на запад. Първата човешка нощ на Юпитер бе започнала.

С настъпването на мрака дойде и спускането на „Кон Тики“. Балонът вече не се нагряваше от слабата слънчева светлина и изгуби малко от подемната си сила. Фалкън не я увеличи. Бе очаквал това да стане и възнамеряваше да се спусне.

Невидимата облачна равнина бе все още на тридесет мили от него и щеше да я достигне към полунощ. Видя я ясно на екрана на инфрачервения радар, който също така го информира, че облаците съдържат сложни въглеродни съединения, както и обичайните водород, хелий и амоняк. Химиците изгаряха от желание да получат образци от това пухкаво розово вещество. Макар и някои сонди да бяха успели да донесат няколко грама от него, те само разпалиха апетита на учените.

Половината от основните молекули на живота бяха тук, високо над повърхността на Юпитер. Щом някъде имаше храна, можеше ли животът да е далеч от нея? След повече от сто години още никой не бе успял да отговори на този въпрос.

Инфрачервените лъчи се спряха от облаците, обаче микровълновият радар ги проряза и разкривайки ги пласт след пласт, достигна скритата повърхност, намираща се на около двеста и петдесет мили под капсулата. От нея го отделяха огромните налягания и температури. Дори и роботизираните сонди не успяваха да стигнат цели до нея. Повърхността, примамлива и същевременно недостъпна, се виждаше на радарния екран. Образът бе малко неясен, но все пак се забелязваше любопитна зърнеста структура, която оборудването на капсулата не можа да обясни.

Час след залеза, Фалкън изстреля първата си сонда. При падането си измина около шестдесет мили, след което започна да плува в по-плътните слоеве на атмосферата и да излъчва потоци от радиосигнали, които той предаде на контролния център. До изгрева нямаше какво друго да се прави, освен да се следи скоростта на спускане, да се наблюдават показанията на приборите и да се отговаря на редките запитвания. Докато плаваше по течението, „Кон Тики“ сама се грижеше за себе си.

Точно преди полунощ на смяна застъпи една жена-контрольорка и му се представи с обичайните шеги. Десет минути по-късно отново му позвъни и този път гласът ѝ бе сериозен и възбуден.

— Хауърд! Пусни четиридесет и шести канал! Увеличи му мощността.

Четиридесет и шести канал? Имаше толкова много телеметрични системи, че той знаеше единствено номерата на най-важните. Веднага обаче щом стисна в ръка превключвателя, разбра за кой канал става дума. Започна да слуша микрофона на сондата, която вече са намираще на около осемдесет мили под него в атмосфера, гъста като вода.

Първо улови само лекия съсък на странните ветрове, изпълнили мрака на този невъобразим свят. На фона на този шум обаче бавно се появи силна вибрация, която се усилваше все повече и повече — наподобяваше биенето на гигантски барабан. Звукът бе толкова нисък, че не само се чуваше, но и усещаше. Ударите зачестиха, но тоналността не се промени. Сега той представляваше бърза, почти

инфразвукова пулсация. Изведнъж, в самата среда на една вибрация, той изчезна. Това стана така внезапно, че известно време разсъдъкът отказваше да се примири с тишината и паметта продължи да възпроизвежда призрачния спомен за него някъде дълбоко в съзнанието.

Такъв изумителен звук Фалкън никога не бе чувал през живота си, а той добре познаваше богатството на земните звуци. Не можа да се сети за природно явление, способно да го предизвиква. Не приличаше и на звуците, издавани от животни, дори и на сигналите на огромните китове...

Звукът се повтори отново по абсолютно същия начин. Този път, вече подготвен, Фалкън измери продължителността му, от първия тих удар до заключителното кресчендо. Продължи малко повече от десет секунди.

Сега обаче долови и ехо, наистина, много слабо и отдалечено. Вероятно то идваше от някой отразяващ слой дълбоко в многопластовата атмосфера, а можеше и да е от друг, по-далечен източник. Фалкън изчака ехото да се повтори, но това не стана.

Контролният център реагира бързо и го помоли веднага да пусне нова сонда. С два микрофона вече можеше да се открие приблизителното място на звуковия източник. Разбира се, външните микрофони на самия „Кон Тики“ долавяха само виенето на вятъра. Тътенът, какъвто и да беше, очевидно е бил спрян от отразяващите атмосферни слоеве, и се е пръснал далеч надолу.

Малко по-късно се установи, че сигналите идваха от няколко източника, разположени на около хиляда и двеста мили. Разстоянието не даваше представа за мощността им. В земните океани подобно разстояние можеше да бъде изминато и от съвсем слаби звуци. Колкото до предположението, че е възможно да се издава от живи същества, главният екзобиолог веднага го отхвърли.

— Бих бил разочарован, ако там няма микроорганизми или растения — каза доктор Бренър. — Но не вярвам да има животни, защото липсва свободен кислород. Всички биохимически реакции на Юпитер би трябвало да са съпроводени от нисък разход на енергия. Едно активно същество просто няма откъде да черпи достатъчно енергия, необходима за жизнените му функции.

Фалкън не вярваше в тези думи. И преди бе чувал този довод и имаше резерви по отношение на него.

— Така или иначе — продължи Бренър, — някои от тези звукови вълни са дълги цели сто ярда! Дори и кит не може да ги издаде. Но от друга страна няма как да не са от естествен произход.

Парадоксът изглеждаше логичен! Вероятно физиците щяха да предложат някакво обяснение. Как ли би реагирал един сляп извънземен на звуците, издавани от разбунтувано море, от гейзер, вулкан или водопад? Вероятно щеше да ги припише на някой голям звяр.

Час преди изгрева, гласовете от глъбините замряха и Фалкън се зае с подготовката за началото на втория си ден тук. „Кон Тики“ вече се намираще само на три мили от най-близкия облачен слой. Външното налягане се беше покачило с десет атмосфери, а температурата бе станала тропическа — тридесет градуса. Един човек би се чувствувал добре тук, дори и ако разполагаше само с дихателен апарат и с подходяща смес от хелий и кислород.

— Имаме добри вести за теб — съобщиха от контролния център малко след зазоряване. — Облаците се разпръскват. До час частично ще се изясни. Но се пази от завихрянния.

— Вече забелязах това — отговори Фалкън. — На какво разстояние ще мога да виждам?

— Поне дванадесет мили, до втората облачна покривка. Тя обаче е постоянна. Никога не се разкъсва.

А освен това е и извън обсега ми, рече си Фалкън. Там долу температурата навярно бе над сто градуса. За пръв път пътешественик с балон му се налагаше да се тревожи не от височината, а от това, което е под него.

След десет минути успя да види онова, което контролният център вече бе наблюдавал от по-удобната си позиция. В близост до хоризонта настъпи промяна в цветовете и облачната покривка се разреде, стана неравна сякаш нещо я бе разкъсало. Фалкън засили топлоотдаването на своята малка ядрена горелка и се издигна с три мили, за да си осигури по-добър поглед върху нещата.

Небето под него се проясняваше бързо, сякаш някой бе разчупил твърдата му черупка. Пред очите му се откриваше пропаст. Миг по-

късно се понесе към ръба на облачен каньон, дълбок дванадесет и широк шестстотин мили.

Под него се простираше нов свят. Юпитер бе свалил един от многото си воали. Вторият облачен слой, на недостижимо за него разстояние, бе много по-тъмен от първия. Бе почти тъмнорозов и странно изпъстрен с отделни малки керемиденочервени островчета. Всичките имаха овална форма и бяха разположени в посока изток-запад, съвпадаща с тази на преобладаващия вятър. Бяха няколкостотин на брой, с почти еднакви размери и напомняха на Фалкън малките пухкави облачета на земното небе.

Намали подемната сила и „Кон Тики“ започна да се спуска към разпадащия се облачен хълм. Едва тогава забеляза снега.

Във въздуха се образуваха бели снежинки, които бавно се носеха надолу. Времето бе прекалено топло за сняг. Пък и на тази височина нямаше и следа от вода. Освен това, нито блестяха, нито светеха докато падаха в бездната. Когато няколко от тях попаднаха върху инструмент, разположен близо до главния илюминатор, Фалкън видя, че те имаха мътнобял цвят и очевидно не бяха кристални. А бяха и много големи, с размери от няколко инча. Приличаха на восьъчни и Фалкън реши, че навярно е така. В атмосферата около него се осъществяваше някаква химическа реакция, която кондензираше въглеводородите, плуващи във въздуха на Юпитер.

На около шестдесет мили пред него в облачния слой започна да става нещо. Малките червени овали се местеха и образуваха спирала — познатата схема на циклоните, така често срещани на Земята. Въртопът се оформяше с изумителна скорост. Ако това бе буря, Фалкън можеше да има големи неприятности.

И тогава безпокойството му се смени с учудване и страх. Това, което се зараждаше по траекторията му, въобще не беше буря. От облаците изникваше нещо огромно, нещо дълго цели мили.

Предположението, че и то представлява облак, буреносен облак, зараждащ се в ниските слоеве на атмосферата, продължи само няколко секунди. Не. Това беше твърдо. Пробиваше си път през розовата покривка подобно на изникващ от гълбините айсберг.

Айсберг, плуващ във водородна атмосфера? Това, разбира се, бе невъзможно. Аналогията обаче не бе чак толкова неудачна. Фалкън фокусира телескопа върху загадката и видя, че тя представлява бяла

кристална маса, изпъстрена с червени и кафяви ивици. Навярно е образуван от същото вещество, от което и снежинките, реши той. Планина, направена от восък. Скоро установи, че не е и толкова компактна, колкото изглеждаше в началото. Краищата ѝ постоянно се напукваха и променяха формата си...

— Знам какво представлява — съобщи той по радиото на контролния център, който го засипваше с тревожни въпроси през последните няколко минути. — Това е маса от мехурчета... някакъв вид пяна. Въглехидратна смес. Кажете на химиците да я наблюдават... Момент!

— Какво представлява? — попитаха от контролния център. — Какво?

Фалкън не обърна внимание на френетичните молби от космоса и съсредоточи цялото си внимание върху образа в обектива на телескопа. Трябваше да внимава. Направеше ли грешка, щеше да стане за смях в цялата Слънчева система.

След това се отпусна, погледна часовника и изключи досадния глас откъм Юпитер V.

— Контролен център? — започна с официален глас той. — Говори Хауърд Фалкън от „Кон Тики“. Универсално време деветнадесет часа, двадесет и една минути и петнадесет секунди. Разположение: нула градуса и пет минути северна ширина и сто и пет градуса и четиридесет и пет минути дължина по система едно. Кажете на доктор Бренър, че на Юпитер има живот. И че е голям...

5. КОЛЕЛАТА НА ПОСЕЙДОН

— Радвам се, че бях опроверган — отговори по радиото доктор Бренър с бодър глас. — Природата винаги ни подлага изненади. Настрой камерата с дълъг фокус върху целта и ни предай колкото се може по-ясен образ.

Нещата, които се движеха нагоре и надолу по восъчните скатове, се намираха все още твърде далеч от Фалкън, за да ги огледа подробно, но навярно бяха много големи, за да се различават от такова разстояние. Почти черни на цвят и с формата на върхове на стрели, те се плъзгаха посредством бавни движения на целите си тела, така че приличаха на гигантски скатове, плуващи над тропически риф.

Може би бяха небесни говеда, пасящи по облачната мера на Юпитер, защото изглежда, се хранеха при тъмните, червено-кафяви пукнатини на плаващите хълмове, наподобяващи изсъхнали речни корита. Отвреме навреме някои се насочваха към планините от пяна и изчезваха в тях.

„Кон Тики“ се движеше бавно единствено спрямо облачната покривка под него. Щяха да изминат поне три часа, докато стигне тези ефирни хълмове. Иначе се състезаваше със Слънцето. Фалкън се надяваше да не се стъмни, преди да огледа добре скатовете, както ги бе кръстил, а също и средата, в която те се движеха.

Трите часа изтекоха много бавно. През цялото време той държеше външните микрофони на максимална мощност, като се чудеше дали тук не може да открие източника на нощните звуци. Скатовете бяха достатъчно големи, за да ги издадат. Когато успя да ги измери по-добре установи, че при разперени криле широчината им достига почти сто ярда. Сиреч, бяха три пъти по-дълги от най-големия кит. Съмняваше се обаче да тежат повече от няколко тона.

Половин час преди залеза, „Кон Тики“ се бе оказал почти над „планините“.

— Не — отговори Фалкън на един от многото въпроси на контролния център за скатовете. — Все още не показват никаква

реакция спрямо мен. Не смятам, че притежават разум — приличат на безобидни тревопасни животни. Дори и да се опитат да ме преследват, едва ли могат да достигнат моята височина.

Почувствува все пак известно разочарование, че скатовете не проявиха интерес към него, докато плаваше над пасбището им. Може би не бяха способни да засекат присъствието му. Когато ги разгледа и фотографира с помощта на телескопа, не забеляза по тях следи от сетивни органи. Създанията представляваха просто големи черни делтоидни форми, плаващи над хълмове и долини, само малко поплътни от земните облаци. Макар и да изглеждаха твърди, Фалкън знаеше, че стъпеше ли някой отгоре им, щеше да се сгромоляса през тях като през тоалетна хартия.

Успя да огледа в близък план милиардите клетки или мехурчета, от които бяха изградени. Някои от тях бяха доста големи, с диаметър от порядъка на ярд, и Фалкън се замисли в какъв ли дяволски въглехидратен котел са били забъркани. Навярно атмосферата на Юпитер съдържаше петролни продукти, способни да задоволят потребностите на Земята поне за милион години.

Краткият ден почти си беше отишъл, когато премина над гребена на восъчните хълмове и светлината бързо угасваше по ниските им склонове. На западната страна нямаше скатове и поради някакви неизвестни причини топографията бе много различна. Пяната бе образувала дълги равни тераси, подобни на тези във вътрешността на лунен кратер. За миг му се стори, че са гигантски стъпала, водещи към повърхността на планетата.

На най-ниското от тях, непосредствено до облаците, които планината бе изместила, когато се устреми към небето, се намираще маса с овална форма с диаметър между една и две мили. Бе трудно да се наблюдава, тъй като бе малко по-тъмна от сиво-бялата пяна, върху която лежеше. Първоначално Фалкън си помисли, че наблюдава гора от бледи дървета, наподобяващи гигантски гъби, никога невидяли слънце.

Но да, това наистина беше гора — от бялата восъчна маса се подаваха стотици тънки стволове. Дърветата обаче бяха прекалено близко едно до друго, между тях почти нямаше разстояние. Може би не бе гора, а единично гигантско дърво, от типа на огромните баниани с много стволове в Изтока. Веднъж в Ява бе видял банианово дърво с

диаметър сто и петдесет ярда. Тукашното чудовище бе поне десет пъти по-голямо.

Светлината почти изчезна. Отразените слънчеви лъчи придадоха пурпурен цвят на облачната покривка. След няколко секунди и тя щеше да изчезне от поглед. В последния проблясък от светлина през втория си ден на Юпитер Хауърд Фалкън видя, или помисли, че видя, нещо, което го накара да се усъмни в първоначалното обяснение, което си беше дал за характера на белите овални форми.

Освен ако слабата светлина не го бе подвела, стотиците тънки стъбла се люлееха напред — назад в съвършен синхрон, подобно на морски водорасли по време на приливи и отливи.

А и дървото вече не се намираше там, където го бе видял.

— Съжаляваме — казаха от контролния център малко след залеза — но според нас до час ще започне изригването на Бета. Вероятност — седемдесет на сто.

Фалкън хвърли бърз поглед върху картата. Бета, на географска дължина от сто и четиридесет градуса, сега се намираше на повече от осемнадесет хиляди мили от него и бе далеч отвъд хоризонта. Макар и някои от големите изригвания да достигаха мощност от порядъка на десет мегатона, тя бе твърде далеч, за да бъде застрашен от ударната ѝ вълна. Предизвиканата от нея радиобуря обаче, бе нещо съвсем различно.

Дециметровите избухвания, които понякога превръщаха Юпитер в най-силния източник на радиоизлъчване по цялото небе, бяха открити още през 1950-те години и много изненадаха астрономите. Сто години след това причинителят им продължаваше да е неизвестен. Бяха познати само симптомите, но обяснение липсваше.

Като най-правдоподобна се наложи „вулканичната“ теория, макар и никой да не вярваше, че на Юпитер тази дума има същото значение, както и на Земята. На чести интервали, понякога няколко пъти дневно, в ниските слоеве на атмосферата, а може би и върху самата повърхност на планетата, избухваха мощни взривове. Големи стълбове газ, високи над шестстотин мили, се издигаха нагоре, сякаш решени да избягат в космическото пространство.

Нямаха обаче никакъв шанс да се преборят с най-могъщото гравитационно поле в Слънчевата система. Въпреки всичко частици от газа, обикновено не повече от няколко милиона тона, успяваха да достигнат йоносферата на Юпитер. Именно тогава възникваше ад.

Радиационните пояси около Юпитер са безкрайно по-големи от нищожните земни пояси на Ван Алън. Когато един възходящ газов стълб предизвика късо съединение между тях, резултатът е електрически разряд, милиони пъти по-могъщ от който и да е земна мълния. Той предизвиква огромен поток от радиовълни, които не само изпълват Слънчевата система, но достигат и звездите.

Бе установено, че тези радиовзривове се появяват на четири основни места на планетата. Вероятно именно там съществуваха по-неустойчиви пластове, които огънят, горящ в недрата ѝ, успяваше да пробие. Учените на Ганимед, най-голямата от множеството луни на Юпитер, смятаха, че са в състояние да предсказват дециметровите бури. Точността им бе приблизително като тази на метеоролозите от началото на двадесети век.

Фалкън не знаеше дали да се бои от приближаващата се радиобуря или да я приветствува. Тя съвсем определено щеше да е много ценна за мисията му, стига да оцелееше. Бе планирал така маршрута си, че да стои колкото се може по-далеч от основните центрове на смущения, особено от най-активния източник — Алфа. Съдбата обаче го беше доближила най-много до сегашната заплаха — Бета. Надяваше се, че разстоянието, равняващо се на почти три четвърти от окръжността на Земята, ще го предпази.

— Вероятност: деветдесет процента — чу се отново гласът по радиото, вече изпълнен с тревога. — И няма да е до час. Според Ганимед, може да избухне всеки момент.

Радиото едва бе замлъкнало, когато стрелката на измерителя на магнитното поле скочи. После със същата скорост се завърна на обичайното си място. На хиляди мили далеч от него, нещо бе нанесло удар върху разтопената кора на планетата.

— Ето, избухна! — обадиха се от контролния център.

— Благодаря. Вече знам. Кога ще ме настигне бурята?

— След около пет минути. Върхова мощност ще достигне след десет.

Някъде към хоризонта газова фуния, широка колкото Тихия океан, се устремяваше към космоса със скорост от хиляди мили в час. Гръмотевичните бури в долната част на атмосферата вече бяха започнали, но щяха да представляват дреболия в сравнение с яростта, която щеше да се развихри, когато бурята достигнеше радиационния пояс и той започнеше да препраща излишните си електрони към планетата. Фалкън заприбира всички инструменти, издадени извън капсулата. Други предпазни мерки не можеше да вземе. Щяха да изминат четири часа, докато го настигнат атмосферните потоци. Радиоизбухването, обаче, движещо се със скоростта на светлината, щеше да пропътува това разстояние само за една десета от секундата.

Радиомониторът, сканиращ всички диапазони, все още не показваше нищо необичайно. Шумовото равнище бе неизменно. Фалкън забеляза, че то започна постепенно да се повишава. Т.е., избухването набираше сила.

На такова разстояние не очакваше да види каквото и да е. Внезапно обаче проблясък от светкавица затанцува по източния хоризонт. Едновременно с това половината предпазители на капсулата изключиха системите си, осветлението спря и всички съобщителни канали затихнаха.

Опита се да помръдне, но не успя. Обхваналата го парализа не бе само психологическа. Стори му се, че е изгубил всякакъв контрол върху крайниците си, и усещаше нещо болезнено и парещо по цялото си тяло. Бе абсолютно невъзможно електрическото поле да успее да проникне в тази екранирана кабина. Въпреки това, над контролното табло сякаш се появи леко сияние. Съвсем ясно различи пукота, предизвикан от освобождаването на заряд.

След цяла поредица от трясъци аварийните системи заработиха. Предпазители за свръхнатоварване се включиха сами. Лампите отново светнаха. Парализата на Фалкън изчезна така бързо, както се бе появила.

Хвърли поглед върху таблото, за да се увери, че всички системи функционират нормално, и след това бързо се придвижи до илюминаторите за наблюдение.

Не бе необходимо да включва контролните лампи. Кабелите, крепящи станцията, сякаш горяха. До главния носещ пръстен на

гигантския балон, се проточваха в мрака сини електрически линии. Около някои от тях кръжаха ярки огнени кълба.

Гледката бе толкова странна и красива, че бе трудно да се съзре в нея някаква заплаха. Фалкън знаеше, че малко хора бяха наблюдавали кълбовидни мълнии, и че определено никой от тях нямаше да оживее, ако се наслаждаваше на тази гледка в земен балон, изпълнен с водород. Спомни си смъртта на „Хинденбург“, подпален от случайна искра при приземяването си в Лейкхърст през 1937 година. Както и преди му се бе случвало често, и този път ужасяващите кадри просветнаха в съзнанието му. Това тук не можеше да се случи, макар над главата му да имаше повече водород, отколкото в който и да е дирижабъл. Щяха да изминат поне още няколко милиарда години, преди да стане възможно запалването на каквото и да било в атмосферата на Юпитер.

Със звука, наподобяващ пържеща се шунка, каналът за свързка оживя.

— „Кон Тики“, чуваш ли ме? Чуваш ли ме?

Думите бяха накъсани и изкривени, обаче разбираеми. Настроението на Фалкън се подобри. Бе възобновил контакта със света на хората.

— Чувам те — отговори той. — Електрическата буря бе силна, но повреди няма. Поне засега.

— Благодаря. Решихме, че сме те изгубили. Моля те, провери телеметричните канали — три, седем и двадесет и шест. Включи и телекамера номер две. Нещо не вярваме в показанията за йонизацията, съобщавани от сондите.

Фалкън неохотно откъсна очи от изумителното пиротехническо представление около „Кон Тики“, но от време-навреме продължаваше да стрелва с поглед илюминаторите. Първи изчезнаха кълбовидните мълнии — нажежените топки бавно се издуха, докато стигнаха критичните размери, и изчезнаха в безшумни взривове. Дори и час по-късно около откритите метални части по външната повърхност на капсулата все още имаше слабо сияние, а радиоканалите бяха наситени с паразитен шум и след полунощ.

Останалата част от нощта мина без каквито и да било събития, ако изключим времето непосредствено преди зазоряване. Фалкън видя светлина, и тъй като идваше от изток, реши, че става свидетел на зората на Юпитер. След това обаче съобрази, че до нея оставаха още

двадесет минути, и че сиянието, което бе забелязал на хоризонта, бе започнало да се приближава до него. То бързо се отдели от звездната дъга, бележеща невидимия край на планетата, и Фалкън установи, че представлява сравнително тясна ивица с ясно очертани граници. Сякаш под облаците шареше лъчът на огромен прожектор.

Може би на около шестдесет мили зад първия стремителен светлинен стълб се появи втори, успореден с първия и движещ се със същата скорост. Зад него, трети. И четвърти. И още. Цялото небе се изпълни с редуващи се ивици от светлина и мрак.

Фалкън мислеше, че вече е свикнал на всякакви чудеса. Стори му се невъзможно тази феерия от чиста и безмълвна светлина да крие някаква опасност. Бе обаче толкова странна и необяснима, че изпита страх. Нямаше човек, който да е в състояние да наблюдава подобна гледка без да се чувства нищожен, изправен пред непонятни за него сили. Възможно ли бе на Юпитер да съществува не само живот, но и разум? При това разум, който едва сега щеше да реагира на чуждото присъствие.

— Да, и ние го видяхме — отвърнаха от контролния център. — Нямаме представа какво може да е. Не изключвай, ще се свържем с Ганимед.

Гледката започна да избледнява. Светлинните ивици, появили се откъм далечния хоризонт, вече не бяха така ярки, сякаш захранващата ги енергия бе започнала да се изчерпва. След пет минути всичко приключи. Последният блед импулс примига в западното небе и изчезна. Фалкън почувствува облекчение. Картината бе така хипнотизираща и смущаваща, че продължителното ѝ наблюдение не бе полезно за душевното състояние на който и да е човек.

Бе по-развълнуван, отколкото си позволяваше да признае пред самия себе си. Електрическата буря бе нещо, което можеше да разбере. Това тук — не!

От контролния център мълчаха. Знаеше, че в момента хора и компютри тършуваха из информационните банки на Ганимед, търсейки обяснение на явлението. Не се ли откриеше такова, щеше да се наложи контакт със Земята. Това щеше да причини почти едновременно забавяне. Фалкън въобще не пожела да се замисли върху възможността и Земята да не може да му помогне.

Никога не се бе радвал толкова на връзката с контролния център, колкото в момента, когато чу гласа на доктор Бренър. В него прозираше облекчение, съпътствувано с умора като у човек, току-що преживял голям шок.

— Здравей, „Кон Тики“. Решихме твоята загадка, макар и все още да ни е трудно да повярваме.

Това, което си наблюдавал, е биолуминисценция, много наподобяваща тази, която причиняват някои от микроорганизми в тропическите земни морета. Тук те се намират в атмосферата, а не в океана, но принципът е един и същ.

— Обаче бяха подредени много равномерно! — протестира Фалкън. — Видът им бе твърде... изкуствен. При това заемаха стотици мили.

— Заемаха много по-голямо пространство, отколкото си мислиш. Ти видя само частица от явлението. Приличаше на въртящо се колело, голямо над три хиляди мили. Ти си видял само спиците му, минаващи покрай теб със скорост от шест десети от миля в секунда...

— В секунда! — не се сдържа Фалкън. — Не съществува животно, способно да се движи толкова бързо.

— Прав си. Нека ти обясня. Това, което видя, е било предизвикано от ударната вълна на източник Бета, движеща се със скоростта на звука.

— Какво ще кажеш все пак за формата? — продължи да упорствува Фалкън.

— Точно това е изненадващото. Явлението е наистина много рядко, но идентични светлинни колела, макар и хиляда пъти по-малки, са били наблюдавани в Персийския залив и в Тихия океан. Чуй следното: „Дневник на кораба на Британската индийска компания «Патна». Персийски залив. Май 1880 година. Единадесет и тридесет вечерта — появи се огромно въртящо се светлинно колело, чиито спици щяха сякаш да отнесат кораба. Бяха дълги между двеста и триста ярда... Всяко колело имаше около шестнадесет спици“. Ето ти още една информация от Оманския залив, от 23 май 1906 година: „Силното сияние бързо ни обкръжи като започна да излъчва на запад един след друг строго очертани светлинни лъчи, подобно лъчите от прожекторите на някой военен кораб... От лявата ни страна се образува гигантско светещо колело със спици, които се губеха в

далечината. Колелото се въртя около две или три минути...“ Архивният компютър на Ганимед откри още около петстотин подобни случая. Щеше да ги принтира всичките, ако не го бяхме спряли навреме.

— Добре, вярвам ти. Все още обаче съм изумен.

— Не те виня. Цялостното обяснение на явлението е дадено в края на двадесети век. Изглежда, че тези колела са в резултат на подводни земетресения, които винаги се появяват в плитки води, където ударните вълни могат да се отразят и да предизвикат понякога образуването на светлинни пръти, а в други случаи, на въртящи се колела. Наричат ги „колелата на Посейдон“. Истинността на тази теория бе доказана чрез подводни експлозии, филмирани от спътник. Нищо чудно, че моряците са били суеверни хора. Кой от тях би могъл да повярва в подобно нещо?

Значи така, каза си Фалкън. Когато източник Бета бе избухнал, ударните вълни се бяха разпространили в различни посоки — и през сгъстения газ в долните слоеве на атмосферата, и през самото твърдо тяло на Юпитер. При тяхното сблъскване и взаимодействие навярно цялата планета е закънтяла като камбана.

Но дори и това обяснение не уби удивлението му. Никога нямаше да забрави блестящите линии светлина, устремили се през недостижимите дълбочини на юпитерианската атмосфера. Имаше чувството, че не се намира просто върху чужда планета, а във вълшебно царство, между митичното и реалното.

Това бе свят, където можеше да се случи абсолютно всичко. В който нито едно човешко същество не знаеше бъдещето си.

А му предстоеше още един ден тук.

6. МЕДУЗА

Когато настъпи истинската зора, времето внезапно се промени. „Кон Тики“ се движеше сред виелица. Восъчните снежинки падаха толкова нагъсто, че видимостта бе сведена до нула. Фалкън се разтревожи от мисълта, че щяха да се натрупат върху балона и той да натежи. Когато обаче погледна навън, забеляза, че снежинките, попаднали върху илюминаторите, бързо изчезваха. Очевидно, непрестанното топлинно излъчване на „Кон Тики“ веднага ги изпаряваше.

Ако бе летял с балон на Земята, щеше да се тревожи и от възможността за катастрофа. Тук такава опасност не съществуваше. И да имаше планини на Юпитер, намираха се на стотици мили под него. Колкото до плаващите из атмосферата острови пяна, едва ли бяха потвърди от сапунени мехури.

Въпреки това, включи хоризонталния радар, който дотогава бе съвършено безполезен. Досега бе ползувал единствено вертикалния лъч, чрез който определяше разстоянието си до невидимата повърхност. Затова сега се изненада.

Голяма част от небето пред него беше осеяна с дузини обекти, предизвикващи силно и ясно ехо. Бяха напълно обособени един от друг и очевидно нищо не ги придържаше към повърхността. Фалкън си припомни израз, използван от първите авиатори, за да разяснят рисковете на своята професия — „облаци, пълни с камъни“. Това, което се намира по пътя на „Кон Тики“ изглеждаше точно така.

Всичко бе странно. Фалкън отново си каза, че в тази атмосфера твърдо тяло не би могло да се движи. Сигурно ставаше дума за необикновено метеорологическо явление. Така или иначе, най-близкият обект бе на сто двадесет и пет мили.

Свърза се с контролния център, от където не получи никакво обяснение. Поне научи приятната новина, че ще излезе от вихрушката след тридесетина минути.

Центърът обаче не го предупреди за внезапния страничен вятър, който изведнъж се стовари върху „Кон Тики“ и измени траекторията ѝ почти под прав ъгъл. Наложил се Фалкън да използва цялото си умение, да упражни нищожните си възможности за контрол върху тромавия плавателен съд, за да не се преобърне. Само след броени минути се оказало понесен на север със скорост от триста мили в час. Бурята затихнала така ненадейно, както била започнала. Продължила да се движи бързо, но вече в спокойна атмосфера. Зачудил се дали пък не бил попаднал в юпитерианския аналог на земен ураган.

Снежната буря спря и той видя какво му бил приготвил Юпитер.

„Кон Тики“ навлезе във фунията на огромен вихър, широк около шестстотин мили. Балонът бил понесен по наклона на стената от облаци. Небето над него било ясно и огряно от Слънцето, но отдолу голямата дупка се връзвала в атмосферата до незначителни дълбини, а на дъното ѝ се забелязвала мъгла, непрекъснато разрязвана от светкавици.

Макар корабът да се спускаше много бавно и да не го грозеше непосредствена опасност, Фалкън засилил потока от топлина в балона, докато се стабилизира на постоянна височина. След това се отказал да наблюдава фантастичното зрелище и насочил вниманието си към радара.

Най-близкият от обектите бил на разстояние от двадесет и пет мили. Скоро разбрал, че те били разположени по стената на вихъра, движели се заедно с него, очевидно хванати във въртопа, както и самия „Кон Тики“. Насочил телескопа си към обекта и видя странен пъстър облак, който запълнил почти цялото му зрително поле.

Било трудно да се наблюдава, тъй като облакът бил само малко по-тъмен от общия фон на въртящата се стена от мъгла. Чак след като го разглежда в продължение на няколко минути, Фалкън проумял, че го е виждал и преди.

Първият път то било пълзяло по плаващите планини от пяна и тогава Фалкън го бил взел за гигантско многостволно дърво. Сега обаче успял да установи истинските му размери и външност, и да му потърси по-подходящо название. Въобще не приличало на дърво. Приличало на медуза, от тези, които били виждали лениво да движат пипалата си, отпуснати в топлото течение на Гълфстрийм.

Тази медуза имаше диаметър повече от миля и десетките ѝ висящи пипала бяха дълги стотици стъпки. Бавно се движеха напред-назад в пълен синхрон, сякаш създанието тромаво гребеше в небето.

Останалите обекти се оказаха по-далечни медузи. Фалкън последователно фокусира телескопа върху половин дузина от тях и не успя да открие различия във формата или размера им. Изглежда всички принадлежаха към един и същи вид. Запита се защо продължават да плуват лениво по тази орбита от шестстотин мили. Може би се хранеха с въздушния планктон, засмукан от въртопа.

— Даваш ли си сметка, Хауърд — това нещо е около сто пъти по-голямо от най-големия кит — заяви доктор Бренър, след като преодоля първоначалната си изненада. — И че дори и да представлява само торба с газ, пак би трябвало да тежи над един милион тона? Нямам представа каква може да бъде неговата обмяна на веществата. Би трябвало да генерира мегаватове от топлина, за да поддържа подемната си сила.

— Ако е само газова торба, защо отразява така добре радарния сигнал?

— Нямам никаква представа. Можеш ли да се доближиш до него?

Въпросът на Бренър не бе лишен от основание. Ако Фалкън сменеше височина, за да се възползува от разликата в скоростта на отделните въздушни потоци, можеше да се доближи до медузата на каквото разстояние пожелае. В момента обаче предпочиташе да запази дистанцията си от двадесет и пет мили и даде ясно да се разбере това.

— Добре — отвърна Бренър с известно раздражение. — Нека засега си останем там, където сме.

От това, че Бренър каза „да си останем“ на Фалкън му стана забавно. Една допълнителна отдалеченост от шестдесет хиляди мили изменяше доста гледната точка на човек.

През следващите два часа „Кон Тики“ се остави да го носи течението на големия въртоп, докато Фалкън се опита да разгледа по-добре медузата с помощта на различните филтриращи и контрастни устройства. Допусна, че тази сивкава окраска е някакъв вид камуфлаж. Може би, подобно на много земни животни, медузата се опитваше да се изгуби на фона на естествената си среда. Това бе хитрина, от която се възползуваха както преследвачите, така и преследваните.

Към коя ли от двете категории спадаше медузата? Не очакваше да открие отговора на този въпрос за краткото време, което му оставаше. Получи го обаче непосредствено преди пладне и без каквото и да е предупреждение.

Подобно на ескадрила от древни реактивни изстребители, през стената от мъгла, образуваща фунията на въртопа, прелетяха пет ската. Бяха се строили подобно на буквата „V“ и се насочиха директно към бледосивата медуза. Нямаше никакво съмнение, че нападат. Предполагането на Фалкън, че са безобидни вегетарианци, излезе невярно.

Всичко ставаше бавно, като на филм със забавен каданс. Скатовете се носеха със скорост от около тридесет мили в час. Изминаха векове, преди да достигнат медузата, която все така невъзмутимо продължаваше да гребе с още по-малка скорост. Независимо от големите си размери, скатовете приличаха на джуджета в сравнение с чудовището, към което се приближаваха. Когато се стовариха върху гърба му, заприличаха на птички, кацнали върху кит.

Фалкън се запита дали медузата може да се защитава. Не виждаше как тя би могла да застраши с нещо нападащите я скатове, ако успееш да останат извън обсега на огромните ѝ, тромави пипала. Може би пък въобще не осъзнаваше тяхното присъствие. Може би за нея те бяха незначителни паразити, така както бълхите за кучето.

Стана обаче очевидно, че медузата е попаднала в беда. Мъчително бавно тя започна да се обръща като потъващ кораб. За десет минути се наклони на четиридесет и пет градуса. А започна да губи и височина. Нямаше как да не изпиташ жалост към нападнатото чудовище. Гледката пробуди у Фалкън тъжни спомени. Падането на медузата представляваше нещо като пародия на последните мигове на умиращата „Кралица“.

Разбираше, че не трябва да ѝ съчувствува. Разум от висша степен се развиваше единствено у хищниците, не в ленивите създания, независимо дали обитаваха морето или атмосферата. Скатовете бяха много по-близки до него от тази огромна торба с газ. Пък и кой можеше искрено да съжали създание, сто хиляди пъти по-голямо от кит?

След малко забеляза, че тактиката на медузата дава някакъв резултат. Скатовете, смутени от нейното накланяне, започнаха да се

изхлузват от гърба ѝ. За миг му заприличаха на прехранени лешояди, чийто пир е бил прекъснат. Но те не се отдалечиха много, а продължиха да плават на няколко ярда разстояние от потъващото чудовище.

Внезапно се появи ослепителна светкавица, чийто разряд се почувствува и в микрофона на радиоприемника. Един от скатове, вече гърчещ се, започна да пада вертикално. Зад него се изви ивица черен дим. Приликата със свален изстребител бе невероятна.

Останалите скатове едновременно и рязко се отдръпнаха от медузата, като набраха скорост чрез снижаване.

След броени минути потънаха отново в стената от мъгла, откъдето бяха изскочили. Медузата прекъсна падането си, започна да се търкаля обратно към хоризонта и възстанови хоризонталното си положение. След малко остави течението пак да я поеме, сякаш нищо не се бе случило.

— Прекрасно! — каза доктор Бренър, след като изненадата му премина. — Развила е в себе си електрическа защита, досущ като някои земни змиорки и скатове. Разрядът беше навярно около един милион волта. Забелязваш ли някакви органи, с които да произвежда електричеството? Нещо като електроди?

— Не — отговори Фалкън, настроил телескопа на максимално увеличение. — Има обаче нещо друго. Виждаш ли образа на екрана? Сравни го, ако обичаш, с предишните изображения. Сигурен съм, че преди малко нямаше такова нещо.

Върху част от медузата се бе образувала широка пъстра лента. Наподобяваше удивително правилна шахматна дъска, всеки квадрат на която от своя страна бе запълнен с друга сложна структура от къси хоризонтални линии. Бяха разположени на еднакви разстояния и се намираха в съвършен геометричен ред, подредени в редици и колони.

— Прав си — каза доктор Бренър, в чийто глас зазвуча тревожна нотка. — Това нещо току-що се появи. Дори ме е страх да ти кажа какво според мен представлява.

— Е, аз пък нямам репутация за губене. Поне като биолог. Да ти кажа ли какво смятам аз, че е?

— Кажи.

— Метрова радиоантена. От тези, които са използвали в началото на двадесети век.

— Страхувах се, че ще кажеш точно това. Сега поне знаем защо издава толкова силни звуци.

— Но защо се появи едва сега?

— Предполагам, като следствие от разряда.

— Аз пък си помислих друго нещо — каза бавно Фалкън. — Не допускаш ли, че сега ни подслушва?

— На тази честота? Съмнявам се. Антената е метрова... Не, дециметрова, ако съдя по размера ѝ. И все пак, предположението ти е интересно.

Доктор Бренър замълча за малко, тъй като очевидно търсеше други обяснения. След това продължи.

— Обзалагам се, че е настроена на вълната на радиоизбухванията. На Земята природата не сътвори такова нещо... Имаме животни, които използват сонара и дори усещат електричеството. Нито едно обаче не възприема пряко радиовълните. Пък и защо му е, след като планетата ни е залята от толкова много светлина?

Тук обаче положението е различно. Юпитер е буквално потопен в радиосигнали. Тук си заслужава да се оползотворят. Нищо чудно това да е плаващ електрогенератор.

В разговора им се включи нов глас.

— Говори командирът. Всичко това наистина е интересно, но пред нас стои един много по-важен въпрос. Дали това същество е разумно? Ако е разумно, трябва да си припомним директивите за поведение при установяването на първи контакт.

— Преди да пристигна тук, бях готов да се закълна, че всяко същество, способно да направи късовълнова антена, непременно е разумно — каза с известна тъга доктор Бренър. — Сега обаче не съм убеден. Нищо чудно тази антена да е резултат от естествена еволюция. Едва ли би могла да се възприеме като нещо по-фантастично от човешкото око например.

— Няма да рискуваме и ще приемем, че е разумно. В съответствие с това, цялата ни експедиция отсега нататък трябва да се придържа към правилата за установяване на първи контакт.

Настъпи продължително мълчание. Всички хора, включени в радиомрежата, осмисляха чутото. За пръв път в историята на космическите полети бе възникнала възможността да се приложат

правилата, установени след близо едновековна дискусия. Бе се появила надеждата, че човечеството се е поучило от своите грешки, допуснати на Земята. Не само моралът, но и собствения му интерес изискваше те да не се повтарят на други планети. Да се отнесеш към разумни същества така, както американските заселници се бяха отнесли към индианците, можеше да се окаже пагубно.

Първата точка гласеше: стой на разстояние. Не прави опити да се приближиш или да установиш връзка, преди „те“ да са имали достатъчно време да те опознаят. Какво точно трябваше да се разбира под „достатъчно време“ още никой не бе изяснил. Предполагаше се, че всеки човек ще съумее сам да определи неговата продължителност в зависимост от обстоятелствата.

Върху плещите на Хауърд Фалкън се стовари отговорност, която никога не бе очаквал. През няколкото оставащи му часове на Юпитер, можеше да му се наложи да стане първият посланик на човешката раса.

Една толкова прелестна ирония на съдбата, та чак му се прииска хирурзите да бяха възвърнали способността му да се смее.

7. ПЪРВОТО ПРАВИЛО

Стъмваше се, но Фалкън не забелязваше това, защото вниманието му беше насочено към живия облак в обсега на телескопа. Вятърът, равномерно тласкащ „Кон Тики“ из фунията на въртопа, го бе приближил на дванадесет мили от създанието. Ако се доближеше на по-малко от шест мили, трябваше да предприеме мерки да се отдалечи. Макар и уверен в малкия обсег на електрическото оръжие на медузата, не искаше да проверява дали е така. Това щеше да бъде грижа на бъдещите изследователи, на които пожела късмет.

В капсулата бе станало съвсем тъмно. Странно, тъй като до залеза оставаха часове. Фалкън механично стрелна с поглед радара за хоризонтално сканиране, нещо, което правеше през няколко минути. Освен медузата обаче, която наблюдаваше, на шестдесет мили от него нямаше друг обект.

Изведнъж той чу с поразителна сила звука, изплувал от дебрите на юпитерианската нощ, пулсирането, което ставаше все по-силно и по-силно, преди внезапно да секне. Цялата капсула започна да вибрира подобно на грахово зърно в барабан.

По време на внезапно настъпилата тишина, Фалкън осъзна почти едновременно две неща. Звукът не се раздаде, както преди, от хиляди мили разстояние през радиомрежата. Този път идваше от самата обкръжаваща го атмосфера.

Втората мисъл го смути още повече. Бе напълно забравил — наистина, недопустимо, но все пак умът му бе зает с по-важни неща — че по-голямата част от небето над него бе напълно екранирана от газовия балон на „Кон Тики“. Леко посребрен, за да не губи топлина, сега той пречеше и на визуалното наблюдение и на радара.

Разбира се, това му бе известно. Бяха сметнали, че е незначителен конструктивен дефект, тъй като не изглеждаше важен. Сега обаче Хауърд Фалкън реши, че е важен. Че е много важен, след като видя как гигантските пипала, по-дебели от всякакви дървесни стволове, се спуснаха около капсулата от всичките ѝ страни.

Чу крясъка на Бренър.

— Не забравяй първото правило! Не го плаши!

Преди Фалкън да измисли подходящ отговор, страшното барабанене отново започна и заглуши всички останали звуци.

Един опитен летец-изпитател доказва уменията си не при очаквани аварийни ситуации, а при непредвидените обстоятелства. Само минута колебание и Фалкън анализира положението. С мълниеносно движение той дръпна късащото въже.

И този израз бе архаизъм от времената на първите балони, напълнени с водород. На „Кон Тики“ късащото въже не разкъсваше балона, а просто разтваряше комплект от изпускащи клапани, разположени в горната му част. След като горещият газ започна да изтича, „Кон Тики“, лишена от подемната си сила, започна бързо да пада, хваната от едно гравитационно поле, два пъти и половина по-силно от земното.

За миг Фалкън видя огромните пипала, които се отдалечаваха и изчезваха нагоре. Успя да забележи, че те бяха осеяни с големи мехури, които очевидно им осигуряваха подемна сила и завършваха с множество тънки мустачки, напомнящи корените на растенията. Очакваше да го удари мълния, но подобно нещо не се случи.

Скоростта му на падане намаля, когато достигна по-плътните пластове на атмосферата, а отпуснатият плик на балона действуваше като парашут. Когато „Кон Тики“ се бе снижила с около две мили, реши, че е време да затвори клапаните. Докато възвърне подемната си сила и се стабилизира, изгуби още една миля и се приближи на опасно малко разстояние до линията на сигурност.

Надникна развълнувано през горните илюминатори, макар и да не очакваше да види нищо друго освен корпуса на балона. По време на падането обаче, той се бе отместил встрани, така че успя да зърне и част от медузата, разположена на две мили над него. Бе много по-близо, отколкото смяташе. Освен това, продължаваше да се спуска и се приближаваше изключително бързо.

От контролния център усърдно се опитваха да установят връзка с него.

— Добре съм — изкрещя Фалкън, — обаче то продължава да ме преследва. Не мога да се спусна по-ниско.

Последното не бе съвсем вярно. Можеше да се спусне с още сто и осемдесет мили. От такова спускане обаче нямаше връщане.

Сетне за голямо свое облекчение констатира, че медузата е престанала да се спуска и се е задържала на около миля над него. Може би бе решила да се доближи по-предпазливо до странния пришълец, а може би за нея тази височина бе станала неприятно гореща. Температурата бе достигнала петдесет градуса по Целзий и Фалкън се замисли колко ли още ще издържат жизненоподдържащите системи.

Доктор Бренър отново се обади, все още обезпокоен за първото правило.

— Не забравяй, че може би то само проявява любопитство! — изкрещя без особена убедителност Бренър. — Внимавай да не го уплашиш!

Фалкън вече бе започнал да изпитва досада от подобни съвети. Спомни си телевизионна дискусия между космически юрист и астронавт. След като всички последици от прилагането на първото правило бяха внимателно изброени, космонавтът се изуми. — И какво, ако не ми остава друг избор, да кротувам и да чакам да ме изяде, така ли? — бе извикал той. Адвокатът дори не се усмихна, когато му отговори. — Много точно го казахте — рече.

Тогава това му се стори смешно. Сега — не.

Сетне Фалкън видя нещо, което го разстрои още повече. Медузата все още поддържаше височина на около миля над него, но едно от пипалата ѝ се удължаваше, невероятно много изтъняваше и се присягаше към „Кон Тики“. Като момче веднъж бе видял как фунията на торнадо се спуска от буреносен облак над равнините на Канзас. Нещото, което сега се приближаваше към него, го накара да си спомни съвсем отчетливо черната змия, виеща се тогава откъм небето.

— Алтернативите ми за действие бързо намаляват — докладва той на контролния център. — Сега мога или само да го уплаша, или да му причиня сериозни стомашни болки. Не вярвам „Кон Тики“ да е лесно смилаема.

Изчака да чуе реакцията на Бренър, но той не се обади.

— Много добре. Имам резерв от още двадесет и седем минути, но ще включа двигателя сега. Надявам се, че по-късно ще ми остане достатъчно време, за да нанесе корекции в орбитата си.

Не можа да види повече медузата. Още веднъж се бе оказала точно над него. Знаеше, обаче, че спускащото се пипало вече бе навярно много близо до балона. А му трябваша още около пет минути, докато достигне реакторът пълната си мощ...

Включи го. Бордовият компютър не бе квалифицирал обстановката като напълно безизходна. Дюзите се разтвориха, за да поемат обкръжаващия ги хидрохелий. Настъпваше моментът на истината. Досега не бе съществувала възможност да се провери как действително би се държал един ядрен реактивен двигател в илюзорната атмосфера на Юпитер.

Нещо леко разклати „Кон Тики“. Фалкън се опита да не му обръща внимание.

Бе предвидено възпламеняването на двигателя да стане на шест мили по-голяма височина, там, където температурата бе с тридесет градуса по-ниска, а гъстотата на атмосферата представляваше четвърт от тази, в която се намираще сега. Лошо.

Кое бе най-плиткото гмуркане, способно да го спаси, и да задействува въздушните дюзи? Когато запалеше двигателя, щеше да се устреми към Юпитер с ускорение от две цяло и половина „g“. Дали щеше да успее да се измъкне навреме?

Дълга и тежка ръка потупа балона. Целият съд се залюля нагоре-надолу, подобно на детска играчка.

Разбира се, Бренър можеше да е прав. Може би трябваше да се опита да успокои медузата по радиото. Какво трябваше да й каже? Писи-писи? Чиба? Или пък „Отведете ме при вашия началник“?

Съотношението между третия и деутерия бе нормално. Вече бе готов да запали фитила, който щеше да даде топлина от сто милиона градуса.

Дългият тънък край на пипалото се завъртя на около шестдесет ярда от балона. Наподобяваше слонски хобот, и ако се съдеше по изящното му движение, бе не по-малко чувствителен. На върха му имаше малки сензори, подобни на усти. Доктор Бренър навярно щеше да се развълнува, ако го зърнеше.

Беше време. Огледа за сетен път контролния пулт, включи четирисекундовия стартер, счупи печата на ръчката за катапултиране и я натисна.

Чу се отсечен взрив и внезапно настъпи безтегловност. „Кон Тики“ бе на режим на свободно падане, насочила се към повърхността. Освободеният балон се устреми нагоре, като повлече пипалото със себе си. На Фалкън не му остана време да провери дали балонът е ударил медузата, тъй като в момента се задействуваше реактивния двигател и мислите му бяха заети с други неща.

От дюзите на реакторите излезе ревящ поток от горещ хидрохелий, който придвижи кораба в посока към Юпитер, а не в обратната. Още не можеше да промени курса ѝ, тъй като векторният контрол бе все още неустойчив. Ако през следващите пет секунди не успееше да върне кораба на хоризонтален режим, щеше да се гмурне твърде надълбоко в атмосферата и да загине.

Удивително бавно — петте секунди му се сториха петдесет — той успя да изравни кораба и сетне да го насочи нагоре. Хвърли поглед назад и видя за последен път медузата, вече на много мили от него. Изхвърленият балон очевидно бе успял да избяга от прегръдката ѝ, тъй като не се виждаше.

Сега отново бе господар на положението. Вече не бе оставен на милостта на ветровете на Юпитер. Със собствения си поток от атомен огън той се завръщаше към звездите. Знаеше, че корабът ще му осигури необходимите скорост и позиция, докато достигне орбитална скорост на границите на атмосферата. Там с кратък изблик от чиста ракетна енергия щеше да се завърне към свободата на космоса.

След като измина половината път, погледна на юг и видя как на хоризонта се появява огромната загадка — червеното петно, два пъти по-голямо от Земята. Наслади се на странната му красота, докато компютърът го предупреди, че до включването на ракетната тяга остават още шестдесет секунди. И той с неохота отмести погледа си.

— Друг път — рече си.

— Какво? Какво каза? — попитаха от контролния център.

— А, нищо — отвърна той.

8. МЕЖДУ ДВА СВЯТА

— Сега си герой, Хауърд — каза му Уебстър, — не просто знаменитост. Даде на хората нещо, над което да се замислят. Нещо, което ще направи живота им по-интересен. До външните гиганти могат да пътуват само ограничен брой хора, но цялото човечество ще ги посети във въображението си. Това е важното.

— Радвам се, че ти помогнах.

Уебстър бе твърде стар приятел, за да се обиди от ироничната нотка. При все това, тя го изненада. Това не бе единствената промяна в Хауърд, която той забеляза след завръщането му от Юпитер.

Администраторът посочи табелката върху бюрото си, някога принадлежала на импресарио от миналия век. „Удивете ме!“, пишеше на нея.

— Не се срамувам от работата си. Новите познания и новите ресурси са добре дошли. Хората се нуждаят и от нови познания, и от нова възбуда. Космическите пътешествия бяха станали нещо банално, ти ги превърна отново в приключение. Ще измине доста дълго време, преди да огледаме Юпитер внимателно. Още повече, докато опознаем тези медузи. Все още си мисля, че онази медуза е знаела къде е ахилесовата ти пета. Както и да е, къде ще пътуваш следващия път? До Сатурн? До Уран? До Нептун? Ти решавай.

— Не знам. По едно време си помислих за Сатурн, но там всъщност не се нуждаят от мен. Гравитацията ѝ е само една единица, а не две и половина, както на Юпитер. Там могат да се справят и хора.

Хора, помисли си Уебстър. Фалкън каза „хора“. Дотогава не бе правил това. Всъщност, кога го чух да произнася за последен път думата „ние“? Та той се променя, откъсва се от нас...

— Добре — рече той и стана от креслото си, опитвайки се да прикрие своето смущение. — Да започнем съвещанието. Камерите работят и всички ни очакват. Ще се срещнеш с много стари приятели.

Наблегна на последната дума, обаче Хауърд не реагира. По кожената маска на лицето му ставаше все по-трудно да се познаят

неговите чувства. Вместо това той даде заден ход, за да се отдалечи от масата, пренастрои шасито си така, че да не прилича на стол, и с помощта на хидравличното си устройство достигна своята пълна височина от седем стъпки. Хирурзите проявиха добър психологически усет, когато увеличиха ръста му с дванадесет инча, за да компенсират поне донякъде това, което бе загубил при катастрофата на „Кралицата“.

Фалкън изчака Уебстър да отвори вратата, след това спокойно я прекоси с колелата си и потегли към изхода със скорост от двадесет мили в час. Не искаше да се фука нито с демонстрацията на скорост, нито с плавността на движението. За него те бяха станали подсъзнателни.

Хауърд Фалкън, който някога бе човек и все още можеше да бъде възприет като такъв, ако се съдеше единствено по гласа му, имаше чувството, че за пръв път от дълги години е постигнал нещо като душевен мир. След завръщането му от Юпитер кошмарите престанаха. Най-сетне бе намерил себе си.

Вече бе разбрал защо сънуваше свръхшимпанзето на борда на обречената „Кралица Елизабет“. То не бе нито животно, нито човек. Намираще се на границата на два свята. Същото можеше да се каже и за самия Фалкън.

Той бе единственият, който можеше да пътува незащитен върху лунната повърхност. Жизнеподдържащата система в металния цилиндър, заменил крехкото му тяло, функционираше еднакво добре както в космическото пространство, така и под водата. Гравитационните полета, десет пъти по-мощни от земното, само му причиняваха известни неудобства, но нищо повече. А най-приятно му бе гравитацията да отсъствува въобще...

Бе започнал да възприема човешката раса като нещо все по-отдалечено, все по-чуждо. Може би тези малки същества, създадени от неустойчиви въглеродни съединения, дишащи въздух и уязвими от радиацията, нямаха работа извън атмосферата. Може би за тях щеше да е по-разумно да си стоят у дома: на Земята, на Луната, на Марс.

Някой ден истински господари на космоса щяха да бъдат машините, не хората. Той не бе нито едното, нито другото. Осъзнал съдбата си, той се гордееше с уникалната си самота — бе първият безсмъртен мост между два вида разум.

Най-сетне, щеше да бъде и посланик. Посланик между старото и новото. Между създанията от въглерод и създанията от метал. Които някой ден щяха да ги изпреварят.

И едните, и другите щяха да се нуждаят от него през идните неспокойни векове.

Февруари 1971 година

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.